UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Xeriatría		Código	653G01309
Titulación	Grao en Terapia Ocupacional			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias Biomédicas, Medicina e Fisioterapia			
Coordinación	Millan Calenti, Jose Carlos	Correo electrónico	jose.millan.calenti@udc.es	
Profesorado	López López, Rocío Lorenzo López, Laura Millan Calenti, Jose Carlos	Correo electrónico	rocio.lopez.lopez@udc.es laura.lorenzo.lopez@udc.es jose.millan.calenti@udc.es	
Web	http://gerontologia.udc.es			
Descrición xeral	Esta asignatura pretende o desenvolvemento de competencias que permitan ao alumnado comprender e aplicar os coñecementos adquiridos en relación coa valoración e intervención desde a Terapia Ocupacional no campo da xeriatría.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Explicar la relación entre el funcionamiento ocupacional, la salud y el bienestar.
A2	Explicar los conceptos teóricos que sostienen la terapia ocupacional, expresamente la naturaleza ocupacional de los seres humanos y su funcionamiento a través de las ocupaciones.
A3	Sintetizar y aplicar el conocimiento relevante de ciencias biológicas, médicas, humanas, psicológicas, sociales, tecnológicas y ocupacionales, junto con las teorías de ocupación y participación.
A4	Analizar las complejidades de aplicar teorías formales y evidencia de investigación en relación con la ocupación en el contexto de una sociedad en cambio.
A5	Constatar e influir en el debate racional y su razonado en relación a la ocupación humana y la terapia ocupacional.
A6	Trabajar en la sociedad con individuos y grupos para fomentar la promoción de la salud, la prevención, la rehabilitación y el tratamiento.
A7	Escoger, modificar y aplicar teorías apropiadas, modelos y métodos de la práctica para encontrar la ocupación según las necesidades de salud de individuos/poblaciones.
A8	Uso profesional y ético del razonamiento efectivo en todas las partes del proceso de terapia ocupacional.
A9	Utilizar el potencial terapéutico de la ocupación a través del uso de la actividad y el análisis y síntesis ocupacional.
A10	Adaptar y aplicar el proceso de terapia ocupacional en estrecha colaboración de individuos/población.
A11	Trabajar para facilitar entornos accesibles y adaptados y promover la justicia ocupacional.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamiento crítico, lógico y creativo.
B4	Trabajar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Trabajar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética y responsabilidad social como ciudadano y como profesional.
B7	Comunicarse de manera efectiva en un entorno de trabajo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.
C2	Dominar la expresión y la comprensión de forma oral y escrita de un idioma extranjero.
C3	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de su vida.
C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.
C5	Entender la importancia de la cultura emprendedora y conocer los medios al alcance de las personas emprendedoras.

C6	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.
C8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecementos e capacidade para aplicar Xerontoloxía e Xeriatría dentro do contexto da TO	A1 A2 A5 A6 A7 A8 A9	B1 B2	C7
Capacidade de utilizar o razonamento clínico revisando e reaxustando o tratamento	A1 A2 A3	B1 B2 B3 B4	C4 C7
Capacidade para traballar de maneira holística, tolerante sen axuizamentos, coidadosa e sensible, asegurando que os dereitos, crenzas e desexos dos diferentes individuos ou grupos non se vexan comprometidos			C1 C4 C5 C7
Capacidade para participar en programas de saúde e integración escolar, laboral e social	A3	B1 B2 B5	C1 C3 C4 C7
Capacidade para responder ás necesidades do paciente avaliando, planificando e desenvolvendo os programas individualizados máis apropiados xunto á persoa e a súa contorna, os seus coidadores e familias e outros profesionais	A1 A2 A3 A10	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C3 C4 C6
Capacidade para axustar o seu papel co obxecto de responder efectivamente ás necesidades da poboación ou persoa	A1 A5 A10 A11	B7	
Capacidade de utilizar o razoamento clínico revisando e reaxustando o tratamento	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B5	C3
Capacidade para unha comunicación efectiva co usuario, familias, grupos sociais e outros profesionais.		B1 B2 B5 B7	C1 C3 C4 C5 C7 C8

Capacidade para identificar e anticipar situacións de risco no proceso de intervención	A1 A2 A3 A5 A10	B1 B5	C3 C4 C6
Capacidade para manter a dignidade, privacidade e confidencialidade da persoa.	A4	B5 B6 B7	C3 C4 C6 C7
Capacidade para utilizar os recursos sociosanitarios e económicos eficientemente	A4 A5 A8 A9 A10 A11	B5 B6 B7	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8
Capacidade para demostrar que a actuación profesional axústase aos estándares de calidade e que a práctica esta baseada na evidencia	A6 A10 A11	B5 B6 B7	C3 C4 C5 C6 C7 C8
Capacidade para lograr o benestar do paciente a través da combinación de recursos e accións dos membros do equipo	A1 A2 A3	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C3 C6 C7
Capacidade para traballar e comunicarse en colaboración e de forma efectiva con todo o persoal para priorizar e xestionar o tempo eficientemente mentres se alcanzan os estándares de calidade	A10 A11	B5 B6 B7	C1 C2 C3 C4 C7
Capacidade para traballar en equipo co obxectivo de lograr o benestar do paciente.	A7	B1 B2 B3 B4 B5	C4 C7
Capacidade para aceptar a responsabilidade da súa propia aprendizaxe e desenvolvemento profesional continuado, utilizando a avaliación como o medio para reflectir e mellorar a súa actuación e actualizar a calidade dos servizos prestados	A6 A10	B5	C3 C4 C5 C6 C7 C8
Capacidade para aplicar o método científico para constatar a efectividade dos métodos de intervención, avaliar os métodos de traballo aplicados e divulgar os resultados	A5 A6 A10 A11	B5	C1 C2 C3 C4 C5 C7

Capacidade para informar, educar, adiestrar e supervisar á persoa, coidadores e a súa familia	A10	B1 B2 B3 B4	C1 C4 C6 C7
Desenvolver coñecemento e capacidade para aplicar as ocupacións terapeuticamente e coñecemento e capacidade para aplicar as Actividades da Vida Diaria terapeuticamente en todas as áreas de desempeño ocupacional	A1 A2 A3	B1 B2	C4 C6 C7
Adquirir destrezas na implementación do programa terapéutico personalizado (segundo o usuario, en función da súa historia persoal, da patoloxía que presenta e do período evolutivo da mesma). E adquirir a capacidade de establecer unha relación terapéutica apropiada aos diferentes momentos do ciclo vital da persoa.	A1 A2 A3	B1 B2	C4 C6 C7
Promocionar a autonomía persoal e valorar a dependencia do usuario nas áreas de desempeño ocupacional (Actividades da Vida Diaria, Actividades Instrumentais da Vida Diaria, Traballo, Educación, Lecer e Tempo libre e participación social), baseándose nos seus diferentes contextos (físico, cultural, social, persoal, virtual, espiritual), segundo O Marco de Traballo da Terapia Ocupacional: Dominio e Proceso (AOTA 2002). En definitiva, coñecementos e capacidade para aplicar a teoría e a práctica de Terapia Ocupacional.	A1 A2 A3	B1 B2 B3 B4 B5	C4 C7
Capacidade para identificar e anticipar situacións de risco no adulto con posibilidade de presentar disfunción ocupacional debido ás condicións contextuales, comprendidas segundo a definición da Clasificación Internacional do Funcionamento, da Discapacidad e da Saúde (CIF, OMS 2001)	A1 A2	B1 B2 B5	C4 C7
Capacidade para informar, rexistrar, documentar e, si cabo, derivar o proceso de intervención	A4 A5 A6 A7 A9 A10 A11	B5 B6 B7	C1 C2 C3 C7 C8
Capacidade para aplicar e método científico para constatar a efectividade dos métodos de intervención, avaliar os métodos de traballo aplicados e divulgar os resultados	A10	B1 B2	C1 C3 C4 C6 C7 C8
Capacidade para aplicar e método científico para constatar a efectividad dos métodos de intervención, evaluar os métodos de traballo aplicados e divulgar os resultados	A9 A10 A11	B5	C7 C8

Contidos	
Temas	Subtemas

Bloque Temático I.- Introdución á Xerontoloxía e Xeriatría	TEMA 1. Introdución á Xerontoloxía e Xeriatría. Bases conceptuais e obxectivos. Saúde e avellentamento. Principais cambios en relación co avellentamento. Características do enfermar do paciente maior. Aspectos sociais e avellentamento. Paciente maior e paciente xeriátrico. Paciente fráxil e fraxilidade. Equipo de intervención interdisciplinar. Bibliografía. TEMA 2. Historia clínica e entrevista xeriátrica. Características da entrevista xeriátrica. Comunicación de malas noticias. Historia Clínica Xeriátrica: Antecedentes familiares, persoais, farmacolóxicos, nutricionais, psiquiátricos e sociais. Motivo consulta. Presentación atípica. Anamnesis por aparellos. Bibliografía TEMA 3. Valoración Xeriátrica Integral. Concepto e obxectivos. Grandes Síndromes Xeriátricos. Exploración física e Valoración clínica. Os instrumentos de valoración e as súas características. Valoración Funcional. Valoración do estado mental: cognitiva e afectiva. Valoración Social e da contorna. Bibliografía TEMA 4. Valoración funcional do paciente xeriátrico. Capacidade funcional e dependencia. Actividades básicas e instrumentais da vida diaria. Principais instrumentos de valoración funcional. Escalas de valoración de actividades básica da vida diaria (ABVD) de Katz e de Barthel. Escala de valoración das actividades instrumentais da vida diaria de Lawton e Brody. Functional Activities Questionnaire (FAQ). Utilidade das Escalas. Bibliografía TEMA 5. Epidemioloxía e prevención en xeriatría. Patoloxías máis frecuentes no paciente maior. Factores de risco e prevención. Prevención da discapacidade mediante o emprego de normas e protocolos específicos para cada enfermidade. Bibliografía
Bloque Temático II. Síndromes Xerontolóxicos/Xeriátricos	TEMA 6. Síndromes Xerontolóxicos/Xeriátricos. Introdución e concepto. Síndrome de fraxilidade. Fenotipo de Fraxilidade. Fraxilidade Cognitiva e Fraxilidade Social. Principais instrumentos de valoración. Intervención. Bibliografía. TEMA 7: Trastornos nutricionais no paciente xeriátrico. Malnutrición. Epidemioloxía e concepto. Causas e consecuencias. Requirimentos nutricionais. Valoración do estado nutricional. Intervención nutricional. Bibliografía TEMA 8. Síndrome de inmobilidade. Concepto. Etioloxía. Prevención e intervención. Síndrome de Inestabilidade e Caídas. Causas, valoración e intervención. Test Estafe Get Up and Go (TUG). Escalas para a valoración da marcha e do equilibrio de Tinetti. Síndrome de Incontinencia. Tipos e Intervención. Bibliografía.. TEMA 9. Deterioro Cognoscitivo. Bases conceptuais. Epidemioloxía. Impacto socio-económico. Etioloxía e neuropatoloxía. Avaliación diagnóstica. Perda de memoria asociada á idade. Deterioro cognitivo leve. Demencias. Enfermidade de Alzheimer. Demencia por corpos de Lewy. Demencia fronto-temporal. Demencia Vascular. Diagnóstico Diferencial. Principais instrumentos de valoración. MMSE. MEC. GDS. Intervención terapéutica. Bibliografía. TEMA 10. Síndrome Confusional Agudo. Fisiopatoloxía. Etioloxía. Factores predisponentes. Factores Precipitantes. Criterios diagnósticos. Diagnóstico sindrómico de delirium. Instrumentos de avaliación Clínica. Trastornos do soño. Valoración e intervención terapéutica. Bibliografía. TEMA 11. Trastornos dos órganos dos sentidos. Sentido da vista. Cambios morfofuncionais. Principais alteracións. Sentido da audición e do equilibrio. Cambios anátomo-funcionais. Principais alteracións. Olfacto, gusto e tacto. Campos de actuación. Bibliografía.

Bloque Temático III.- Patologías máis frecuentes na persoa maior	TEMA 12. Neuroloxía Xeriátrica. Dano cerebral adquirido. Enfermidade cerebro-vascular. Ictus. Epidemioloxía. Factores de risco. Fisiopatoloxía. TIA. Tipos e perfís clínicos. Diagnóstico clínico. Escala de Coma de Glasgow. Intervención terapéutica. Síndromes extrapiramidais. Enfermidade de Parkinson. Epidemioloxía. Sintomatoloxía. Fases evolutivas. Intervención terapeútica. Bibliografía. TEMA 13. Trastornos Psicopatolóxicos. Depresión. Concepto. Epidemioloxía e etiopatoxenia. Clasificación, formas clínicas e diagnóstico diferencial. Instrumentos de avaliación. Escala de Yesavage. Escala de Hamilton. Cuestionario de Beck. Intervención terapéutica. Ansiedade. Concepto e valoración. Escala abreviada de ansiedade-depresión de Goldberg. Intervención terapéutica. Bibliografía TEMA 14. Cardioloxía e Neumoloxía Xeriátrica. Cambios anatómicos e funcionais en relación co avellentamento. Principais enfermidades cardiovasculares no paciente maior. Enfermidade Pulmonar Obstrutiva Crónica. Insuficiencia respiratoria. Intervención terapéutica Papel do equipo interdisciplinar. Bibliografía. TEMA 15. Reumatoloxía Xeriátrica. Cambios morfofuncionais. Epidemioloxía das enfermidades reumáticas. Osteoartrose. Artrite reumatoidea. Osteoporose. Intervención do equipo interdisciplinar. Bibliografía.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A2 A1 A1 A2 A3 B2 B3 C2	16	24	40
Estudo de casos	A3 A4 A5 A7 A9 A10 A10 A11 B1 C3 C7	12	12	24
Traballos tutelados	A5 A6 A7 A8 A9 B5 B6 B7 C5 C4 C4 C3 C2 C1 C8 C8 C6 C6 C5	0	30.5	30.5
Saídas de campo	A6 A11 A1 A2 A4 B4 B5 B6 B7 B1 B2 B4 B7 C3 C4	6	6	12
Proba de resposta múltiple	A8 A20 A25 A26 A29 B1 B2 B3 B9 B12 B13 B23 B24 B28 C1 C7	2	0	2
Atención personalizada		4	0	4
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia. Permite adquirir as competencias específicas referenciadas nesta materia.

Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito enfróntase ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ha de ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo. Neste contexto o alumno adquirirá a habilidade necesaria para realizar a valoración do paciente xeriátrico cos principais instrumentos ao uso. Permite adquirir as competencias específicas referenciadas nesta materia.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe do ?como facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor. Permite adquirir as competencias genéricas referenciadas nesta materia Permite adquirir as competencias genéricas referenciadas nesta asignatura.
Saídas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo á contorna académica universitario (empresas, institucións, organismos, monumentos, etc.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recolleita de información, o desenvolvemento de produtos (bosquexos, deseños, etc.), etc. Esta actividade será realizada en grupos reducidos nun centro de atención a persoas maiores. Permite adquirir competencias xenéricas referenciadas nesta materia
Proba de resposta múltiple	Consistirá nun exame tipo test, que constará de corenta preguntas con catro respostas cada unha das cales unicamente unha será correcta. As preguntas mal contestadas restarán 0,33 puntos sobre as correctas, non restando as non contestadas. Para superar o exame o alumno deberá obter unha puntuación final do 65% do total unha vez restados os puntos das falladas. Ex; 30 ben, 4 mal e 6 non contestadas. A puntuación final será 30-4*0,33=28,68>26 Sendo a táboa de equivalencias unha vez obtida a puntuación final a seguinte: Correctas 1-5 6-10 11-15 16-20 21-25 26 28 30 32 34 36 38 40 Nota 1-1,9 2-2,9 3-3,4 3,5-3,9 4-4,9 5 5,5 6 6,5 7 8 9 10

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Estudo de casos Traballos tutelados Saídas de campo	A atención personalizada farase, globalmente, mediante titorías personalizadas individuais e grupais ao longo de todo o curso. O alumno poderá poñerse en contacto co profesor a través do correo electrónico (jcmillan@udc.é) ou de xeito persoal a fin de establecer titorías, sempre de acordo á dispoñibilidade de ambos e os horarios establecidos.

Avaliación			
Metodoloxías	**Competencias / Resultados**	**Descrición**	**Cualificación**
Sesión maxistral	A2 A1 A1 A2 A3 B2 B3 C2	A asistencia ás clases maxistrais é obrigatoria. Para superar este apartado o/a alumno/a deberá acudir a un mínimo do 75%	4
Estudo de casos	A3 A4 A5 A7 A9 A10 A10 A11 B1 C3 C7	Nas clases de grupos reducidos os/as alumnos/as recibirán formación sobre o enchemento dos diferentes instrumentos de avaliación utilizados en Xeriatría. Os/as alumnos/as deberán analizar un caso, proceder á súa valoración e propoñer unha estratexia de intervención entregando o traballo realizado nas datas establecidas.	5

Traballos tutelados	A5 A6 A7 A8 A9 B5 B6 B7 C5 C4 C4 C3 C2 C1 C8 C8 C6 C6 C5	De revisión bibliográfica sobre un aspecto da xeriatría. Este traballo poderase facer de xeito conxunto co referido ao estudo de casos.	15
Saídas de campo	A6 A11 A1 A2 A4 B4 B5 B6 B7 B1 B2 B4 B7 C3 C4	Visita a centro xerontolóxico de asistencia obrigatoria. O alumno deberá facer unha breve memoria da súa experiencia na visita.	1
Proba de resposta múltiple	A8 A20 A25 A26 A29 B1 B2 B3 B9 B12 B13 B23 B24 B28 C1 C7	Realizado nas datas establecidas no calendario oficial de exames ; a proba tipo test, constará de corenta preguntas con catro respostas posibles, das cales soamente unha será correcta. As preguntas mal contestadas restarán 0,33 puntos sobre as correctas, non restando as non contestadas. Para superar o exame o alumno deberá obter unha puntuación final do 65% (= o >26) do total, unha vez restados os puntos das falladas. Ex; 30 ben, 4 mal e 6 non contestadas. A puntuación final será 30-(4*0,33)=28,68>26 (Superado).	75

Observacións avaliación
A cualificación final da materia farase de acordo aos seguintes criterios: 1) Avaliación final, realizada de acordo ao calendario oficial de exames, mediante exame que contribuirá ao 75% da cualificación final. Dita avaliación consistirá nun exame tipo test, que constará de corenta preguntas con catro respostas cada unha das cales unicamente unha será correcta. As preguntas mal contestadas restarán 0,33 puntos sobre as correctas, non restando as non contestadas. Para superar o exame o alumno deberá obter unha puntuación final do 65% do total unha vez restados os puntos das falladas. Ej; 30 ben, 4 mal e 6 non contestadas. A puntuación final será 30-4*0,33=28,68>26 (Superado). Sendo a táboa de equivalencias unha vez obtida a puntuación final a seguinte: Puntuación 0-5 (0-0,8); 6-10 (1-1,8); 11-15 (2-2,8); 16-20 (3-3,8); 21-26 (4-5); 27-30 (5,4-6,4); 31-35 (6,7-8,1); 36 (8,5); 37 (8,8); 38 (9,2); 39 (9,6); 40 (10). 2) O resto das actividades computarán o 25% da cualificación final do seguinte xeito: Asistencia a clases presenciais (4%). Visita a un Centro Sociosanitario (1%). Estudo de casos (Actividades Grupais) ata un 5%. Traballo de revisión bibliográfica (Tutelado) ata o 15 % da cualificación final. O alumno poderá obter positivos por participación en actividades organizadas ou recomendadas polo Profesor Responsable da materia (sesións científicas, congresos, proxectos de investigación, ...). A puntuación outorgada será a criterio do profesor responsable. Para superar a materia haberá que superar cada unha das partes sometidas a avaliación. de tal xeito que aínda que a un alumno a suma das actividades realizadas máis a cualificación do exame superen o 5, o seu puntuación, caso de non superar algunha das partes será a referida á parte con máis cualificación das suspendidas. O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art. 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspenso 5-6.9=Aprobado 7-8.9=Notable 9-10=Sobresaliente 9-10 Matrícula de Honor (Graciable. IMPORTANTE TRABALLOS TUTELADOS: - Caso de detectar fraude, copia ou plaxio na redacción do traballo da materia, implicará un suspenso na oportunidade de avaliación afectada (0,0) e remisión directa á oportunidade seguinte. - Dita actitude comunicarase á Comisión Académica e ao resto de profesores do título. - No caso de que se reitere a irregularidade nunha 2ª avaliación, a Comisión poderá solicitar ao Reitor a expulsión temporal ou perpetua do alumno do Máster cursado.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- Millán Calenti, José Carlos (2010). Gerontología y Geriatria: Valoración e Intervención. Madrid. Ed. Médica Panamericana - Millán Calenti, José carlos (2006). Principios de Gerontología y Geriatría. Madrid. Ed. Mc Graw Hill Interamericana - (). .

Bibliografía complementaria	- Millán Calenti, José Carlos (2011). Cuidar y acompañar al enfermo de Alzheimer. Madrid. Ed. Médica Panamericana - Millán-Calenti, J.C., Núñez-Naveira, L., Lorenzo-López, L., Rodríguez-Villamil, J.L., Muñoz-Mendoza, C.L., Cabañero-Martínez, M.J., Cabrero-García, J., Maseda, A. (2017). Timed Up and Go Test Performance as an Indicator of Fall History in Institutionalized Elderly: A Pilot Study. Topics in Geriatric Rehabilitation, en prensa. - Maseda, A., Diego-Diez, C., Lorenzo-López, L., López-López, R., Regueiro-Folgueira, L., & Millán-Calenti, J.C. (2017). Quality of life, functional impairment and social factors as determinants of nutritional status in older adults: the VERISAÚDE study. Clinical Nutrition, en prensa. - Maseda, A., Lorenzo-López, L., Lorenzo, T., Diego-Diez, C., Alonso-Búa, B., López-López, R., & Millán-Calenti, J.C. (2017). Determinants of Quality of Life in pre-frail older adults according to phenotypic criteria: The VERISAUDE study. Applied Research in Quality of Life, en prensa. - Lorenzo-López, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodríguez-Villamil, J.L., & Millán-Calenti, J.C. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review. BMC Geriatrics, 17, 108. (Open access) - Lorenzo-López, L., Millán-Calenti, J.C., López-López, R., Diego-Diez, C., Laffon, B., Pásaro, E., Valdiglesias, V., & Maseda, A. (2017). Effects of degree of urbanization and lifetime longest-held occupation on cognitive impairment prevalence in an older Spanish population. Frontiers in Psychology, 8, 162. (Open access) - Maseda, A., Lorenzo-López, L., López-López, R., Arai, H., & Millán-Calenti, J.C. (2017). Spanish translation of the Kihon Checklist (frailty index). Geriatrics & Gerontology International, 17(3), 515-517. - Millán-Calenti, J.C., Martínez-Isasi, S., Lorenzo-López, L., & Maseda, A. (2017). Morbidity and medication consumption among users of home telecare services. Health & Social Care in the Community, 25(3), 888-900. - Núñez-Naveira, L., Alonso-Búa, B., De Labra, C., Gregersen, R., Maibom, K., Mojs, E., Krawczyk - Wasielewska, A., & Millán-Calenti, J.C. (2016). UnderstAID, an ICT platform to help informal caregivers of people with dementia: A pilot randomized controlled study. BioMed Research International, 2016, 5726465. - Malak, R., Wasielewska, A.K., Mojs, E., Grobelny, B., Gtodowska, K.B., Millán-Calenti, J.C., Núñez-Naveira, L., & Samborski, W. (2016). The opinion of professional caregivers about the platform UnderstAID for patients with dementia. Medical Science Monitor, 10 (22), 3623-3627. (Open access) - Lorenzo-López, L., de Labra, C., Maseda, A., Lorenzo, T., Agrafojo, H., Rodríguez-Villamil, J.L., González-Abraldes, I., & Millán-Calenti, J.C. (2016). Caregiver's distress related to the patient's neuropsychiatric symptoms as a function of the care-setting. Geriatric Nursing, 38(2), 110-118. - Maseda, A., Gómez-Caamaño, S., Lorenzo-López, L., López-López, R., Diego-Diez, C., Sanluís-Martínez, V., Valdiglesias, V., & Millán-Calenti, J.C. (2016). Health determinants of nutritional status in community-dwelling older population: the VERISAUDE study. Public Health Nutrition, 19(12), 2220-2228. - Bednarek, A., Mojs, E., Krawczyk-Wasielewska, A., Glodowska, K., Samborski, W., Lisinski, P., Kopczynski, P., Gregersen, R., & Millan-Calenti, J.C. (2016). Correlation between depression and burden observed in informal caregivers of people suffering from dementia with time spent on caregiving and dementia severity. European Review for Medical and Pharmacological Sciences, 20, 59-63. (Open access) - Sánchez, A., Maseda, A., Marante-Moar, M.P., de Labra, C., Lorenzo-López, L., & Millán-Calenti, J.C. (2016). Comparing the effects of multisensory stimulation and individualized music sessions on elderly people with severe dementia: a randomized controlled trial. Journal of Alzheimer?s Disease, 52, 303-315. - Millán-Calenti, J.C., Lorenzo-López, L., Alonso Búa, B., de Labra, C., González-Abraldes, I., & Maseda, A. (2016). Optimal non-pharmacological management of agitation in Alzheimer's disease: challenges and solutions. Clinical Interventions in Aging, 11, 175-184. (Open access) - Lorenzo-López, L., López-López, R., Maseda, A., Diego-Díez, C., Gómez-Caamaño, S., & Millán-Calenti, J.C. (2016). Prevalence and clinical characteristics of pre-frailty in elderly population: Differences by degree of urbanization. Journal of the American Geriatrics Society, 64, 221-223. - Sánchez, A., Marante-Moar, M.P., Sarabia, C., de Labra, C., Lorenzo, T., Maseda, A., & Millán-Calenti, J.C. (2016). Multisensory stimulation as an intervention strategy for elderly with severe dementia: a pilot randomized controlled trial. American Journal of Alzheimer´s Disease & Other Dementias, 31, 314-350.

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Anatomía Humana /653G01106 Fisioloxía Humana/653G01107 Saúde Pública/653G01308
Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Afeccións Médico Quirúrxicas no adulto/653G01301 Educación para a saúde: psicoloxía da saúde e cuidados básicos/653G01408
Materias que continúan o temario
Ergonomía, Accesibilidade, Deseño Universal e Adaptación Funcional/653G01206 Estancias Prácticas VIII/653G01407 Documentación, metodoloxía cuantitativa e cualitativa/653G01C03
Observacións
Manexo de programas informáticos. Recomendable o manexo de bases de datos e o coñecemento da lingua inglesa.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías